

PÉNZÜGYMINISZTERIUM
MUNKAVÉDELMI FŐOSZTÁLY

JELENTÉS

a munkavédelmi hatóság 2018. I. félévi ellenőrzési tapasztalatairól

Bevezetés

A munkavédelmi hatóság 2018. I. félévi ellenőrző tevékenységét a 2018. évi Ellenőrzési Irányelvek, az Országos Hatósági Ellenőrzési Terv és a saját munkatervben meghatározottak figyelembe vételével végezte.

A munkavédelmi hatóság elkötelezett abban, hogy a munkavállalók egészségét és biztonságát, valamint hosszabb távon a munkavégző képességét és életkilátásait veszélyeztető munkakörülmények javuljanak, a munkavédelmi ellenőrzések hatékonyabbá váljanak.

A célkitűzéseknek megfelelően a munkavédelmi szakmai tevékenység az európai jogi aktusok és a hazai szabályozások maradéktalan megtartására és érvényesítésére épült. A szakmai tevékenység tükrözte a megelőzésre irányuló szemléletet, a munkavédelmi hatósági ellenőrzések során megmutatkozott az elkötelezettség a munkavédelem társadalmi hasznossága iránt.

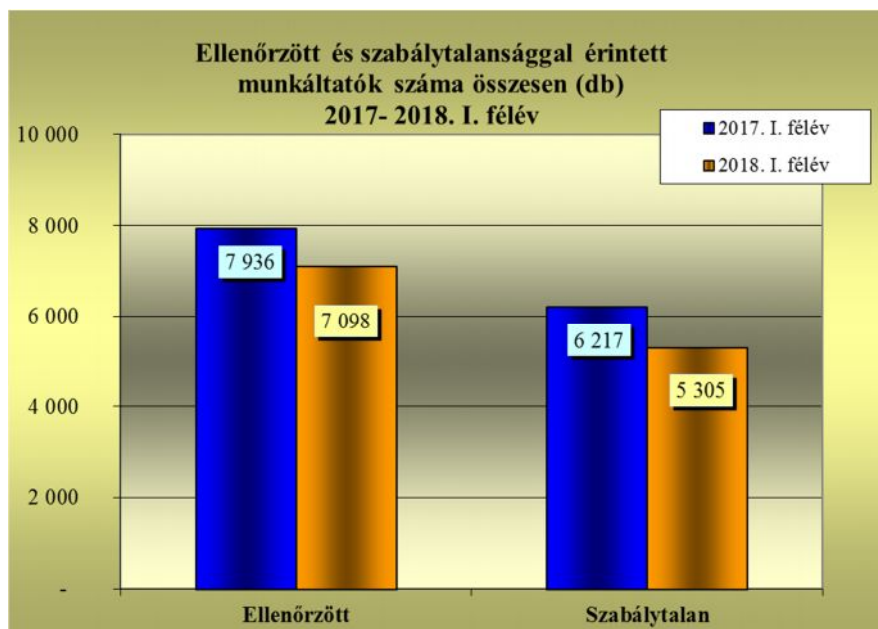
1. MUNKAVÉDELMI ELLENŐRZÉSEK

1.1. Ellenőrzött és szabálytalansággal érintett munkáltatók, illetve munkavállalók

2018. I. félévben a munkavédelmi hatósági ellenőrző munka 7 098 munkáltatóra terjedt ki, amelynek során az állami tisztviselők ellenőrizték az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályok betartását. Ez 10,6%-kal alacsonyabb az előző év azonos időszaknál.

Az ellenőrzött és a szabálytalansággal érintett munkáltatók számát az 1. számú ábra mutatja.

1. számú ábra

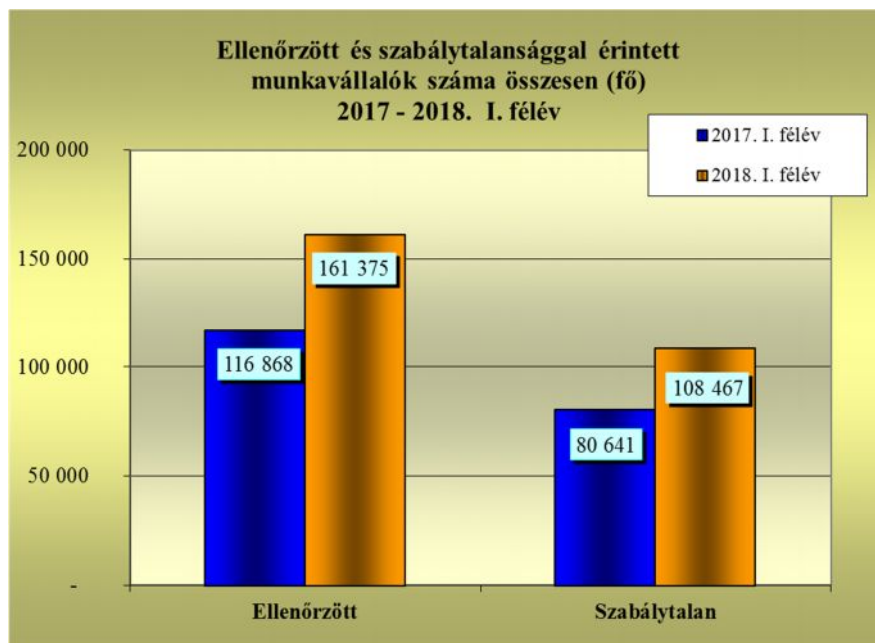

Az ellenőrzött munkáltatók 74,7%-ánál tapasztaltak munkavédelmi szabálytalanságot, ez az arány 5,4%-kal alacsonyabb a 2018. I. félév (78,3%) tapasztaltakhoz képest.

Az állami tisztviselők az ellenőrzések során 161 375 fő munkavállaló munkavégzési körülményeit vizsgálták. Szabálytalanságokat az ellenőrzött munkavállalók 67,2%-ánál (108 467 főnél) tapasztaltak, ez 1,8%-kal alacsonyabb az előző év azonos időszaknál (69%).

Az ellenőrzött és a szabálytalansággal érintett munkavállalói létszámot a 2. számú ábra mutatja.

2. számú ábra

A szabálytalan körülmények között foglalkoztatott munkavállalók 28,5%-a volt súlyos szabálytalansággal érintett, ez 2,6%-kal kevesebb, mint a 2018. I. félévi (31,1%) súlyosan veszélyeztetett létszám.

1.2. Az ellenőrzések megoszlása

A munkavédelmi ellenőrzések számában nagyobb arányt képviseltek az olyan ágazatok alá tartozó munkáltatók – mezőgazdaság, feldolgozóipar, gépipar, építőipar – ahol a munkavállalók egészségének, biztonságának veszélyeztetése gyakoribb és a veszélyeztetések mértéke is súlyosabb. A kiemelt ágazatok ellenőrzéseinek számát és az összes ellenőrzéshez viszonyított arányát az 1. számú táblázat mutatja.

Kiemelt ágazatok	Ellenőrzések száma (db)
Mezőgazdaság	537
Feldolgozóipar (kivéve: gépipar)	1 499
Gépipar	802
Építőipar	1 876
Bányászat	8
Egészségügyi, szociális ellátás	102
Kiemelt ágazat összesen	4 824
Ellenőrzött munkáltatók száma összesen	7 098
Százalék (kiemelt ágazat / összesen ellenőrzött munkáltatók száma)	67,96

A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) előírása alapján a bányászati ágazatra vonatkozóan a munkaegészségügyi követelmények teljesítésének vizsgálata tartozik a munkavédelmi hatóság hatáskörébe. (A bányászati ágazatot veszélyessége miatt kezeljük kiemelt ágazatként az ellenőrzések során.)

A munkavédelmi hatóság a 7 098 munkáltató ellenőrzése során 12 083 látogatást folytatott le.

A látogatások számát a látogatások okai szerinti bontásban a 2. számú táblázat tartalmazza.

2. számú táblázat

Látogatások oka	Látogatások
Terv szerinti	7 322
Célvizsgálat	1 930
Közérdekű bejelentés	772
Balesetvizsgálat	748
Terv szerinti, utóellenőrzéssel	519
Nem ellenőrzési célú látogatás	193
Foglalkozási megbetegedés (mérgezés) kivizsgálása	133
Előre nem tervezett	127
Előzetes értesítés alapján történt átfogó ellenőrzés	112
Felkérésre végzett ellenőrzés	81
Egyéb	146
Összesen	12 083

Látogatásra legtöbbször terv szerinti ellenőrzés alapján került sor (az összes látogatás 60,6%-a).

A látogatások 16%-a országosan és adott megyei szinten meghatározott szempontok alapján, célvizsgálatok keretében történt.

A munkavédelmi hatóságokhoz beérkező munkabaleseti jegyzőkönyvek felülvizsgálata során szerzett tapasztalatok, illetve a munkavállalók kérelme alapján balesetvizsgálatra az ellenőrzések 6,2%-ában került sor.

Az állampolgárok nagy számban tettek bejelentést, az egészséget és biztonságot veszélyeztető munkakörülmények miatt. Az állami tisztviselők a közérdekű bejelentés okán tett 772 látogatásuk során 692 közérdekű bejelentést, a 69 panaszbejelentéssel kapcsolatos látogatásuk alkalmával 67 panaszbejelentést vizsgáltak ki.

A látogatások 6,8 %-a irányult közérdekű és panaszbejelentések kivizsgálására.

Utóellenőrzésekre a látogatások 4,3%-ában került sor.

A munkavédelmi hatósághoz beérkező bejelentett, kivizsgálásra kötelezett súlyos munkabalesetek kivizsgálása folyamatosan történik.

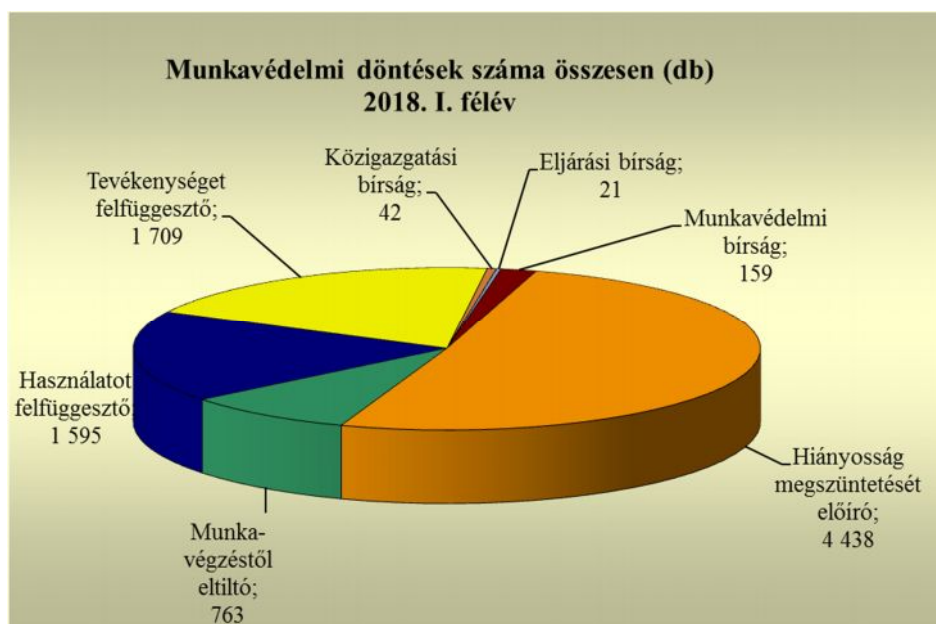
1.3. Az ellenőrzések során hozott döntések

Az ellenőrzések eredményeként összesen 8 727 db munkavédelmi döntés került kiadmányozásra.

A kiadmányozott 8 706 közigazgatási döntés közül a 3. számú ábra szerinti megoszlásban az azonnali intézkedést foganatosító végzés és a hiányosság megszüntetésre kötelező határozatok száma a meghatározó.

Az azonnali intézkedést foganatosító 4 067 db végzés mellett 4 438 db hiányosság megszüntetését előíró határozat került kiadmányozásra.

3. számú ábra

2018. I. félévben a szankcionálás során 159 esetben munkavédelmi, 42 esetben közigazgatási bírságot¹, 21 esetben pedig eljárási bírságot alkalmaztak az állami tisztviselők (munkavédelmi bírság 52 962 400 Ft, közigazgatási bírság 1 358 000 Ft és eljárási bírság 1 870 000 Ft összegben).

Az érdemi munkavédelmi döntések 2,5 %-a vont maga után pénzbeli szankciót (munkavédelmi, eljárási, illetve közigazgatási bírság).

A munkavédelmi bírság kiszabásával kapcsolatos Kormányrendelet alkalmazása az egységes gyakorlat kialakítását nagyban elősegítette.

¹ A 2016. év harmadik negyedévében került bevezetésre új szankció lehetőségként a közigazgatási bírság. Az Mvt. 82/D §-a alapján a munkavédelmi hatóság a természetes személlyel szemben közigazgatási bírságot alkalmazhat.

A közigazgatási döntésekben összesen 35 686 intézkedésre került sor. E döntésekben foglalt intézkedések közül 11 754 munkabiztonsági jellegű, 4 077 intézkedés munkaegészségügyi és 19 855 intézkedés munkavédelmi² tárgyú volt.

Az összes intézkedésen belül a munkaegészségügyi intézkedések aránya 11,4%-ot, a munkabiztonsági intézkedések aránya 32,9%-ot tett ki, míg a legmagasabb arányt a munkavédelmi intézkedések képviselték 55,7%-kal.

Az állami tisztviselők ellenőrző munkájában érvényesült a munkavédelem komplex szemlélete.

2. KIEMELT SZAKMAI CÉLOK ELLENŐRZÉSÉRE VONATKOZÓ TAPASZTALATOK

A közigazgatási döntésekben foglalt intézkedések szakmai tartalma szerint a leggyakoribb intézkedéseket a 3. számú táblázatban nagyságrendi sorrendben bemutatott munkáltatói mulasztások miatt kellett meghozni.

3. számú táblázat

	Leggyakrabban előforduló mulasztások megnevezése	Intézkedések száma
1	Létesítmények érintésvédelme	2 531
2	Üzemeltetéssel kapcsolatos biztonságtechnikai hiányosságok (védőburkolat, biztonsági berendezés, stb..)	2 447
3	Veszélyes anyagok alkalmazásából eredő kockázatok becslésével, értékelésével kapcsolatos szabályok megszegése	2 260
4	Be- és leesési veszély	2 194
5	Munkavédelmi ismeretek hiánya	1 792
6	Emelőgép üzemeltetési szabályainak megszegése	1 121
7	Munkaeszköz nem megfelelő állapota, karbantartás hiánya	1 103
8	Egyéni védőeszköz juttatási rend szabályozásának hiánya	1 100
9	Elsősegélynyújtás megszervezésének, elsősegélyhelyek kialakításának, felszerelésének,	1 083
10	Munkaeszközök érintésvédelmi problémái (kapcsolószekrény is)	941
11	Alkalmassági vizsgálatok rendjét érintő előírások megszegése	927
12	Elhelyezés, telepítés, rögzítés	866
13	Veszélyes vegyi anyagok tárolására, szállítására, feldolgozására, gyártására vonatkozó	863
14	Biztonsági és egészségvédelmi jelek hiánya, állapota	739
15	Figyelmeztető-, és funkció jelölések hiánya	689

A 15 leggyakoribb intézkedést figyelembe véve összességében a legtöbb intézkedés a nem megfelelő munkaeszközök (9,9%) miatt történt (2. és 7. számú intézkedések). Ezután villamosbiztonsági hiányosságokra (9,7%) született intézkedések következnek (1. és 10. számú intézkedések).

Az összes intézkedés 6,3 %-át a „Veszélyes anyagok alkalmazásából eredő kockázatok becslésével, értékelésével kapcsolatos szabályok megszegése” okán hozták az állami tisztviselők.

A „Be- és leesési veszély” tárgyú intézkedés az összes intézkedés 6,1%-a, míg a „Munkavédelmi ismeretek hiánya” 5%-a.

² munkavédelmi intézkedés: olyan intézkedések köre, amelyek mind a két szakterületet (munkabiztonság és munkaegészségügy) egyaránt érintik, pl.: kockázateértékelés, egyéni védőeszközökkel kapcsolatos intézkedések, stb.

A figyelmeztető és biztonsági jelek hiányosságai miatti intézkedések aránya 4% (14. és 15. intézkedés).

Hasonló arányban tártak fel hiányosságokat az állami tisztviselők az „*Emelőgép üzemeltetési szabályainak megszegése*” és az „*Egyéni védőeszköz juttatási rend szabályozásának hiánya*” (3,1%), valamint az „*Elsősegélynyújtás megszervezésének, elsősegélyhelyek kialakításának, felszerelésének, jelölésének szabályai megszegése*” (3,0%) miatt.

2.1. Kiemelt intézkedések

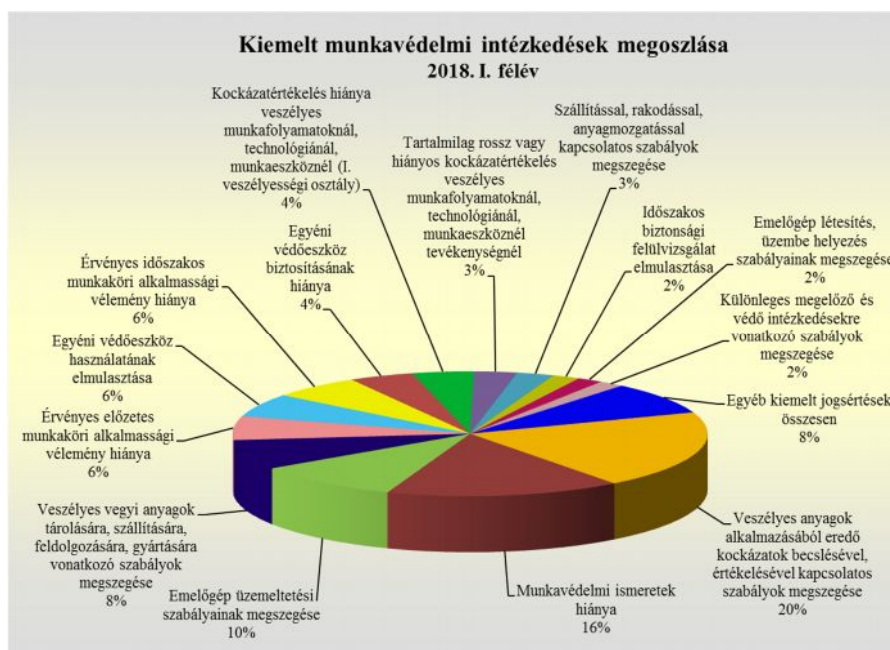
A kiemelt érdemi intézkedések a munkavállalók életét, testi épségét, egészségét jelentősen veszélyeztető munkáltatói szabályszegésekre utalnak.

A tárgyidőszakban a kiemelt érdemi munkavédelmi intézkedések száma 11 194, a kiemelt érdemi munkabiztonsági intézkedések száma 8 896, a kiemelt érdemi munkaegészségügyi intézkedések száma pedig 874 volt. A kiemelt intézkedések az összes intézkedés 58,8%-át teszik ki.

2.1.1. Kiemelt munkavédelmi intézkedések

Az összesen 19 855 munkavédelmi intézkedés közül a kiemelt munkavédelmi intézkedések száma 11 195, ami az összes intézkedés 31,4%-a. A kiemelt munkavédelmi intézkedések megoszlását a 4. számú ábra mutatja.

4. számú ábra

A kiemelt munkavédelmi intézkedések közül összességében a legtöbb intézkedést (28%) a veszélyes anyagokkal (ideértve a veszélyes keverékeket is) végzett tevékenységgel kapcsolatban (1. és 4. legtöbb intézkedés), míg a második leggyakrabban (16%) a „*Munkavédelmi ismeretek hiánya*” miatt intézkedtek az állami tisztviselők. Ezután az érvényes előzetes- vagy időszakos munkaköri orvosi alkalmassági vélemények hiánya (12%) miatt született intézkedések következnek (5. és 6. intézkedés).

Hasonló arányban hoztak intézkedést az „*Emelőgépek üzemeltetési szabályainak a megszegése*” (3. legtöbb intézkedés, valamint az egyéni védőeszközökkel kapcsolatban 10% (7. és 8. intézkedés).

A kockázatértékeléssel kapcsolatos hiányosságok (9. és 10. intézkedés) okán tett intézkedések, az összes intézkedés 7%-át teszi ki.

2.1.2. Kiemelt munkabiztonsági intézkedések

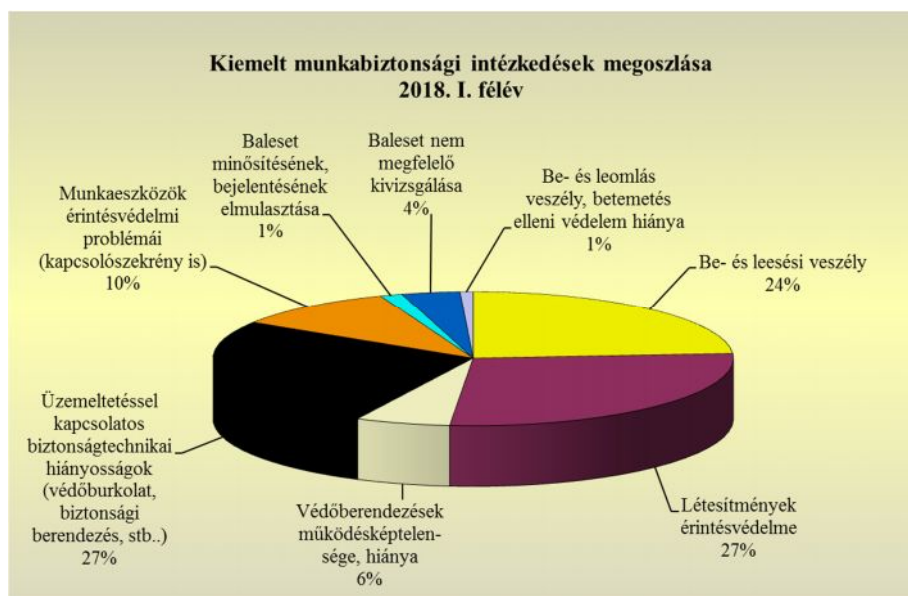
Az összes munkabiztonsági intézkedés 25,7%-a (9 189 db) kiemelt munkabiztonsági intézkedés.

2018. I. félév során a kiemelt munkabiztonsági intézkedések közül leggyakrabban a villamosbiztonsági hiányosságok 37% miatt kellett intézkednie az állami tisztviselőknek (1. és 4. legtöbb intézkedés). A nem megfelelő munkaeszközök használata (33%) miatt történt számos intézkedés (2. és 3. legtöbb intézkedés). Ezek az intézkedések adják a kiemelt érdemi munkabiztonsági intézkedések 70%-át.

Ezt követően az intézkedések 24%-a a „Be- és leesés veszély” (3. legtöbb intézkedés) miatt történt.

A munkabalesetek nem megfelelő kivizsgálása, illetve a bejelentésének elmulasztása okán tett intézkedések aránya 5% volt. (6., és 7. legtöbb intézkedés). A kiemelt munkabiztonsági intézkedések megoszlását az 5. számú ábra mutatja.

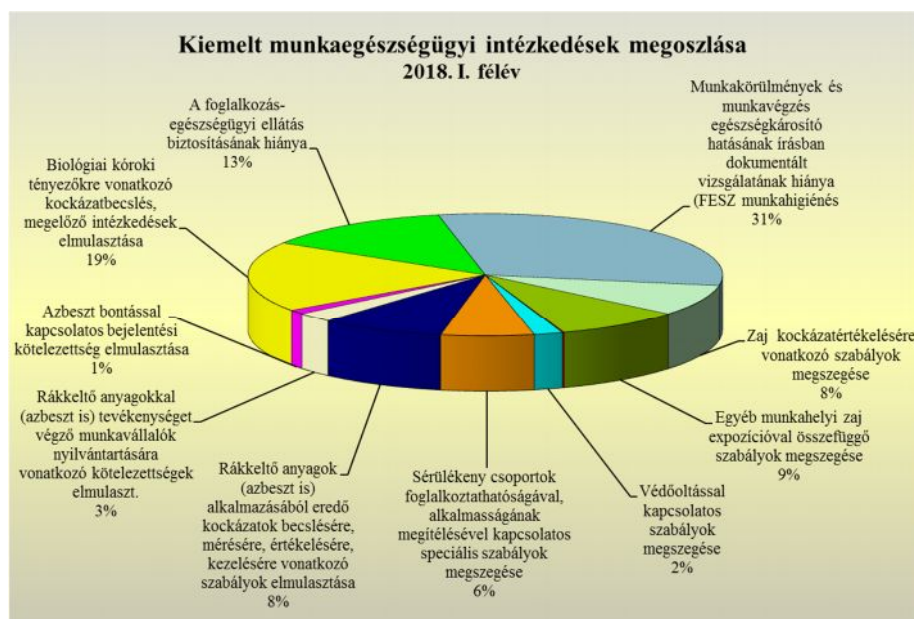
5. számú ábra

2.1.3. Kiemelt munkaegészségügyi intézkedések

A 4 077 munkaegészségügyi intézkedés közül a kiemelt munkaegészségügyi intézkedések száma 872, ami az összes intézkedés 2,5%-a.

A kiemelt munkaegészségügyi intézkedések megoszlását a 6. számú ábra mutatja.

Az ábrán látható, hogy leggyakrabban a „Munkakörülmények és a munkavégzés egészségkárosító hatásának írásban dokumentált vizsgálatának hiánya” (31%) kapcsolatban intézkedtek az állami tisztviselők, mivel a munkáltatók nem kérték fel a foglalkozás-egészségügyi szolgálatot a munkahigiénés szemle („üzemhigiénés vizsgálat”) lefolytatásához. A munkahigiénés szemle a foglalkozás-egészségügyi szolgálatok által elvégzendő, az egészségkárosító kockázatok értékelésére és kezelésére (csökkentésére) szolgáló helyzetfelmérés, amelynek eredményeképpen kezdeményezhető a megelőző intézkedések bevezetése, módosítása vagy hatékonyságuk javítása. A helyszíni megállapítások függvényében szükség szerint kiegészülhet a munkahelyi kóroki tényezőkkel (pl. zaj-, rezgésterhelés, munkahelyi légszennyező anyagok, hőexpozíció) kapcsolatos, expozíció mérésére irányuló műszeres vizsgálatokkal.

A biológiai kóroki tényezők vonatkozásában hozott intézkedések az összes kiemelt munkaegészségügyi intézkedés közel 1/4-t teszik ki (összesen³: 21%). A biológiai kóroki tényezőkkel kapcsolatos szabálytalanságok feltárására kiemelt figyelmet kell fordítani, tekintettel arra, hogy az utóbbi években a mikroorganizmusok (vírusok, baktériumok, gombák, paraziták stb.) által okozott egészségkárosodások az évenként bejelentett, kivizsgált és elfogadott (regisztrált) foglalkozási megbetegedések számottevő arányát adták. A klímaváltozás hatásaival összefüggésben az ún. vektorok (állati közvetítők, pl. rovarok, rágcsálók) által terjesztett fertőző megbetegedések (zoonózisok) veszélye is növekedhet.

Számos intézkedés történt a munkahelyi zajexpozícióval (összesen⁴: 17%) és a foglalkozási eredetű rákkeltő anyagokkal (összesen⁵: 12%) kapcsolatban is. E két kóroki tényezővel összefüggő intézkedések az összes kiemelt munkaegészségügyi intézkedés több mint egy negyedét (29%) teszik ki.

³ Biológiai kóroki tényezőkre vonatkozó kockázatbecslés, megelőző intézkedések elmulasztása: 19%; Védőoltással kapcsolatos szabályok megszegése: 2%

⁴ Zaj kockázatértékelésére vonatkozó szabályok megszegése: 8%; Egyéb munkahelyi zaj expozícióval összefüggő szabályok megszegése: 9%

⁵ Rákkeltő anyagok (azbeszt is) alkalmazásából eredő kockázatok becslésére, mérésére, értékelésére, kezelésére vonatkozó szabályok elmulasztása: 8%; Rákkeltő anyagokkal (azbeszt is) tevékenységet végző munkavállalók nyilvántartására vonatkozó kötelezettségek elmulasztása: 3%; Azbesztbontással kapcsolatos bejelentési kötelezettség elmulasztása: 1%

A munkahelyi zajexpozícióval kapcsolatos intézkedéseknek a halláskárosodás megelőzésében, illetve a hallószerven kívüli (pl. pszichés, vegetatív idegrendszeri) – munkabalesetek bekövetkezésének kockázatát is növelő – hatások csökkentésében van kiemelt szerepe.

Becslések szerint⁶ a rosszindulatú daganatos megbetegedések tekinthetők a foglalkozással összefüggő halálesetek elsődleges okának az Európai Unióban, ezért a munkahelyi rákkeltő anyagokkal kapcsolatos szabálytalanságok feltárása és a megszüntetésük érdekében hozott hatósági intézkedések kiemelt jelentőséggel bírnak a megelőzésükben. A klinikailag észlelhető daganatos megbetegedés megjelenéséig gyakran 10-50 év telik el, ezért a munkáltató és a munkavállaló is hajlamos alulbecsülni ez ilyen anyagokkal végzett tevékenységek veszélyességét, a jogszabály által előírtak betartásának fontosságát. A rákkeltővel tevékenységet végző munkavállalókról vezetendő expozíciós nyilvántartás vezetésének pedig az esetlegesen később bekövetkező daganatos megbetegedések rekonstruálásában lehet kulcsfontosságú szerepe.

Az állami tisztviselők még mindig találkoztak olyan munkáltatóval, aki nem biztosította a munkavállalói részére a foglalkozás-egészségügyi ellátást, a kiemelt érdemi munkaegészségügyi intézkedések 13%-a a foglalkozás-egészségügyi ellátás biztosítására irányult.

A kiemelt védelemre szoruló sérülékeny munkavállalói csoportok (fiatalkorúak, várandós, nemrégén szült, anyatejet adó nők és szoptató anyák, idősebbek, megváltozott munkaképességűek) foglalkoztatási körülményeinek vizsgálata során hozott kötelezések az összes kiemelt érdemi munkaegészségügyi intézkedés 6%-át teszik ki.

3. SÚLYOS JOGSÉRTÉSEK

2018. I. félévben a súlyos jogsértések között jellemző volt, hogy az építőiparban a magasban végzett munkáknál a leesés elleni megfelelő kollektív műszaki védelem kialakításának hiánya, a leesés elleni védelemül szolgáló egyéni védőeszköz munkáltató általi biztosításának, vagy a munkavállaló részéről történő használatának elmulasztása.

A mélyépítési, közműépítési földmunkáknál, sok esetben elmaradt a munkagödrök illetve a munkaárkok dúcolása. Jellemző a szakadólap megterhelése a kitermelt földdel, miközben a közúti járműforgalom közvetlenül a munkagödör mellett halad, megnövelve ezzel a föld beomlásának veszélyét. Változatlanul problémát jelentett a munkagödrök, munkaárkok elkerítésének hiánya.

A feldolgozóipar, gépipar, illetve a mezőgazdaság területén használt gépek, berendezések gyakran idéztek elő súlyos baleseteket a veszélyes tér lehatárolására szolgáló védőburkolatok, biztonsági berendezések hiánya, illetve azok használatának kiiktatása, elmulasztása miatt.

A gépkezelői jogosultság hiányában (nem megfelelő képesítés miatt) történő munkavégzés legtöbbször az anyagmozgatással, raktározással kapcsolatban merült fel (emelőgépek, targoncák jogosulatlan használata).

Villamos berendezések esetében a közvetlen illetve közvetett érintés elleni védelemmel kapcsolatos hiányosság volt a leggyakoribb veszélyeztetés. A villamos berendezések védőburkolatainak nem megfelelő rögzítése, a villamos vezetékek mechanikai hatás elleni védelmének elmulasztása számos munkaterületen előfordult.

A munkaegészségügyi súlyos veszélyeztetések között vezető helyet foglalt el az előzetes-, illetve az időszakos munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálatok elmulasztása; a veszélyes

⁶ Az Európai Bizottság közleménye: Biztonságosabb és egészségesebb munkahely mindenkinek – Az Európai Unió munkahelyi egészségvédelemre és biztonságra irányuló jogszabályainak és politikájának modernizálása, COM (2017) 12

anyagokkal/keverékekkel történő munkavégzés megfelelő védelmet nyújtó egyéni védőeszköz biztosításának hiányában; továbbá a felső beavatkozási határértéket meghaladó zajexpozícióban végzett tevékenység hallásvédő eszköz biztosítása, illetve használata nélkül.

A vizsgált időszakra jellemző ellenőrzési tapasztalatok alapján a munkavállalók életének, testi épiségének, egészségének súlyos veszélyeztetése az *1. számú melléklet* negatív példák című pontjaiban ismertetett cselekményekkel valósult meg.

4. UTÓELLENŐRZÉSEK

A munkavédelmi hatósági intézkedések hatékonyságának egyik mutatója, hogy a munkáltatók milyen arányban hajtják végre a döntéseiket. 2018. I. félévben a munkavédelmi hatóságok összesen 379 utóellenőrzést végeztek, ami az ellenőrzött munkáltatók 5,3%-át érintette.

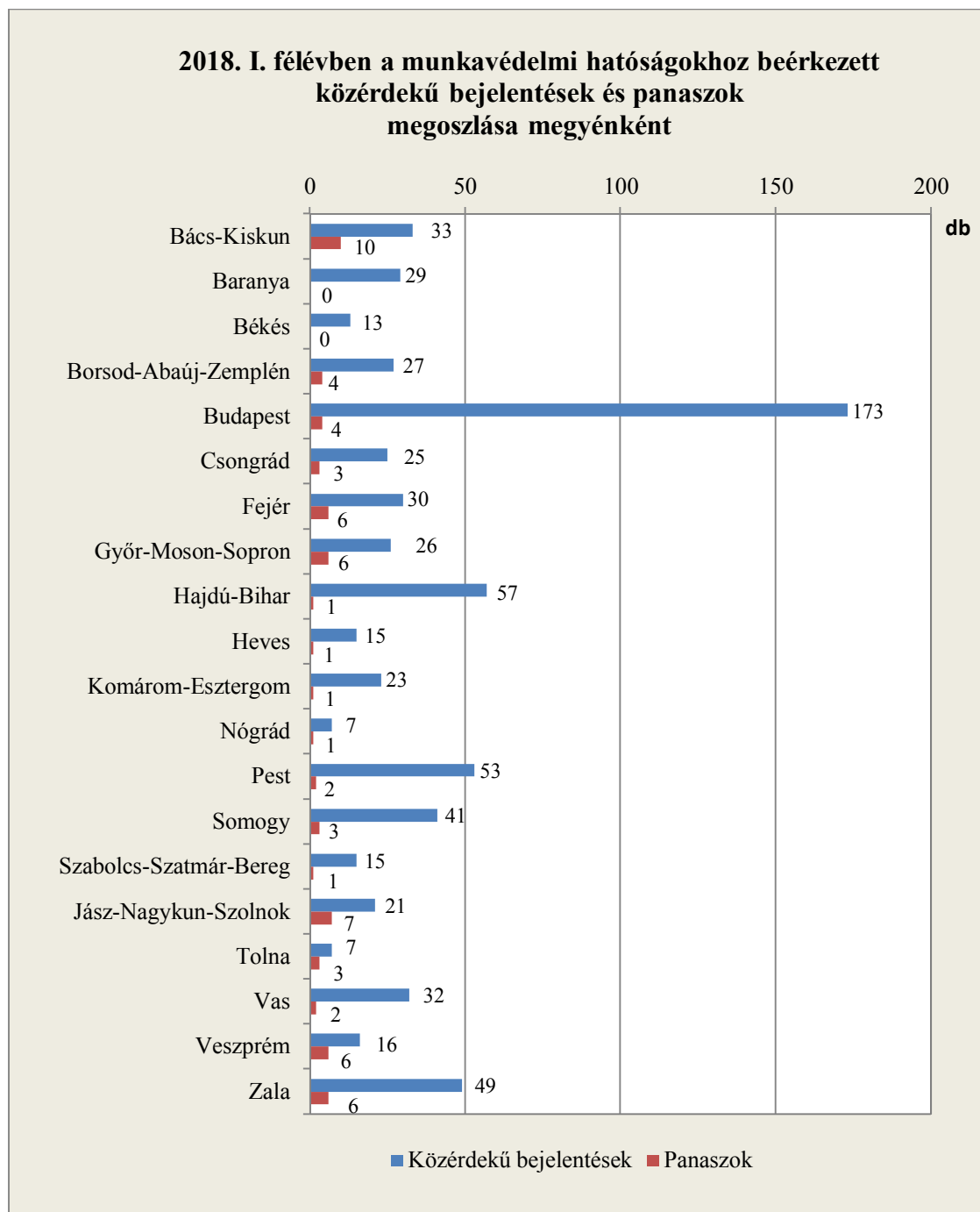
Az utóellenőrzések tapasztalata szerint a munkavédelmi hatósági intézkedéseket 21 esetben nem hajtották végre, ami 20 munkáltatót érintett.

Az intézkedések végrehajtásának elmaradása miatt kiszabott eljárási bírságok összege 2018. I. félévben a már említett 1 870 000 Ft volt.

5. PANASZOK, KÖZÉRDEKŰ BEJELENTÉSEK VIZSGÁLATA

A munkavédelmi hatóságokhoz 2018. I. félévben országosan **összesen 692 db közérdekű bejelentés és 67 db panasz** érkezett.

A munkavédelmi hatóságok jelentései alapján 2018. I. félévben beérkezett közérdekű bejelentések és panaszok számát, megoszlását a *7. számú ábra* mutatja.

5.1. A közérdekű bejelentések és panaszok témakör szerinti megoszlása

A közérdekű bejelentések és panaszok témakör szerinti százalékos megoszlását a 8. számú ábra mutatja.

Az „egyéb munkavédelmi jogsértés” számadatait figyelembe nem véve a legtöbb **közérdekű bejelentés** (359 db) a munkahely kialakítása, a munkavégzés körülményei, az általános higiénés, valamint munkaszervezés témakörében érkezett, majd ezt követik az egyéni védőeszközökkel (196 db) és a személyi feltételekkel (64 db) kapcsolatos bejelentések.

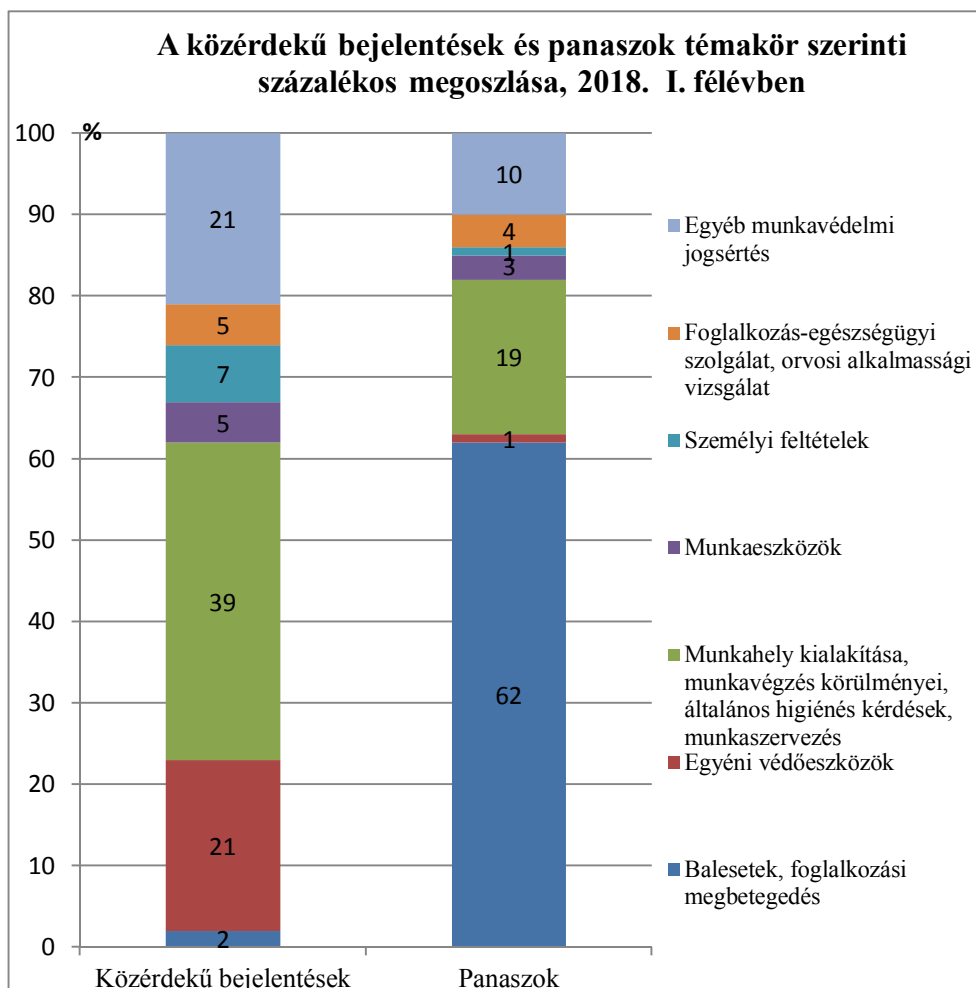
A beérkezett **panaszok** tartalmát vizsgálva megállapítható, hogy a legtöbb panasz – a közérdekű bejelentésektől eltérően – a balesetek, foglalkozási megbetegedés témakörben (44 db), azután a

munkahely kialakítása, a munkavégzés körülményei, az általános higiénés kérdés, munkaszervezés témakörben (10 db) érkezett.

A 8. ábrán látható, hogy a balesetek, foglalkozási megbetegedés témakörben sokkal több panasz érkezett, mint közérdekű bejelentés.

Ennek oka, hogy leggyakrabban a balesetet szenvedett vagy a foglalkozási betegséggel érintett munkavállaló élt panasszal, mert a munkáltatónak a munkabaleset bejelentésével, kivizsgálásával kapcsolatos intézkedését vagy mulasztását, továbbá a foglalkozási megbetegedés, ill. fokozott expozíciós eset bejelentésének elmaradását sérelmezte.

8. számú ábra

5.2. A bejelentésekkel érintett jellemző gazdasági ágazatok

A munkavédelmi hatóságok jelentései alapján megállapítható volt, hogy a beérkezett közérdekű bejelentések és panaszok a gazdaság legkülönbözőbb ágazatait érintették. 2018. I. félévben a bejelentések többsége a feldolgozóipari, az építőipari, a kereskedelmi, a mezőgazdasági tevékenységhez kapcsolódott.

Kisebb számban, de érkeztek bejelentések pl. a szolgáltatással, a vendéglátással, a fémiparral, a műanyagiparral összefüggésben.

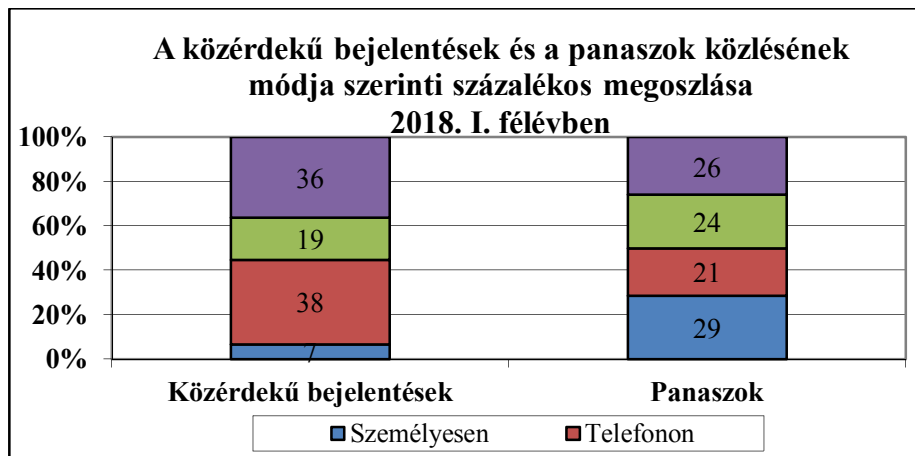
5.3. A közérdekű bejelentések és panaszok közlésének módja

A közérdekű bejelentések, panaszok közlésmódjának százalékos megoszlását a 9. ábra mutatja.

A közérdekű bejelentéseket leggyakrabban telefonon (38%) vagy elektronikus levélben (36%), illetve levélben (19%), ritkábban személyesen (7%) tették meg.

A panaszokat leginkább személyesen (29%), vagy elektronikus levélben (26%), ritkábban levélben (24%), illetve telefonon (21%) közölték.

9. számú ábra

5.4. A bejelentő személye

A vizsgált időszakban továbbra is jellemző volt, hogy a közérdekű bejelentéseket, panaszokat magánszemélyek nyújtották be (90,2%). Áttétellel érkeztek bejelentések a munkavédelmi hatóságokhoz a társhatóságoktól (5,6%), Pénzügyminisztérium Munkavédelmi Főosztályától (1,3%), a kormányhivataloktól (2,1%), és az önkormányzatoktól (0,8%).

A jelentési időszakban beküldött összesen 759 db bejelentésből jelentős számú, 221 db (29,1%) névtelen volt. A névtelen bejelentések kivizsgálásától nem lehetett eltekinteni, mert nagy számban megalapozottak voltak és valós munkavédelmi problémákat vetettek fel.

5.5. A közérdekű bejelentések, panaszok alapján indult vizsgálatok

A közérdekű bejelentések, panaszok alapján indult vizsgálatok jellemzése, különösen a bejelentések megalapozottsága vagy annak hiánya, illetve a bejelentés eredménytelen kivizsgálásának okai alapján.

5.5.1. Megalapozottság, irányultság

A közérdekű bejelentések és panaszok megalapozottságát vizsgálva elmondható, hogy a megkeresések általában csak részben voltak megalapozottak. A teljes mértékben megalapozott bejelentés, illetve a teljesen megalapozatlan kevésbé volt jellemző.

Az ellenőrzések során az esetek többségében találtak más, a bejelentésben nem jelzett munkavédelmi hiányosságot, szabálytalanságot is melyre intézkedést tettek a munkavédelmi ellenőrzést végző állami tisztviselők.

A megalapozatlan bejelentések hátterében általában valamilyen egyéni munkavállalói sérelem (pl. munkaviszony megszüntetése) állt. Ezek a bejelentések jellemzően névtelenül, elektronikus úton vagy levélben érkeztek.

5.5.2. Az eredménytelen kivizsgálások okai

A bejelentett esetekben az eredménytelen kivizsgálások okai általában a következők voltak:

- a névtelen bejelentésekben gyakran nem nevezték meg a munkáltatót, illetve a munkavégzés helyét;
- a munkavédelmi hatóságnak nem volt hatásköre eljárni (pl. nem volt szervezett munkavégzés);
- nem volt munkavégzés a bejelentésben megnevezett munkaterületen.

5.5.3. Intézkedések

A közérdekű bejelentésekre és panaszokra indult eljárások eredményeként 2018. I. félévben összesen 789 db munkavédelmi döntés került kiadmányozásra.

A közérdekű bejelentésekre és panaszokra indult vizsgálatokban kiadmányozott határozatok közül a hiányosságok megszüntetésére kötelező és az azonnali intézkedést fogatosító döntések száma volt a meghatározó.

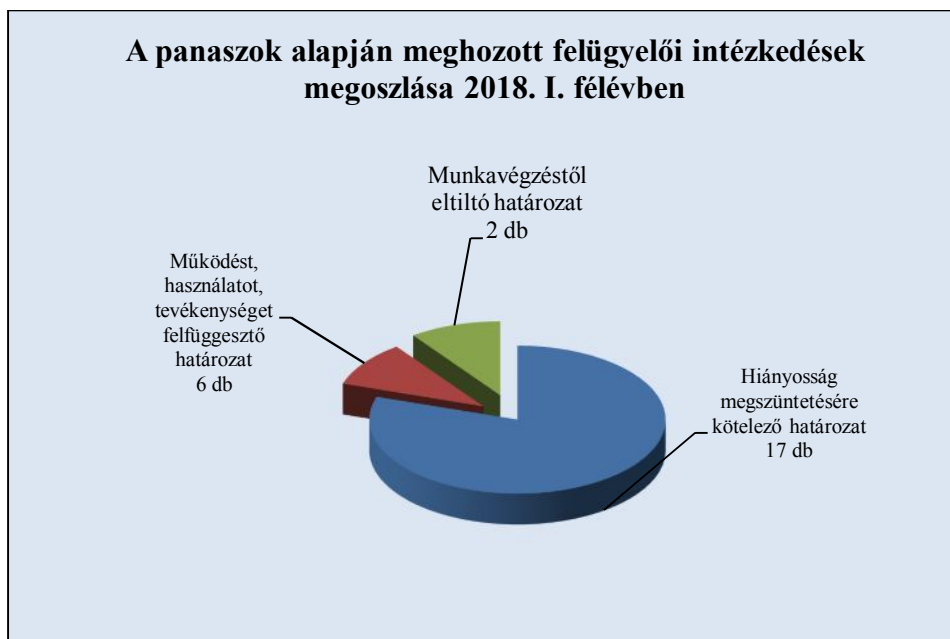
Figyelmeztetést összesen 3 esetben alkalmaztak a megyei munkavédelmi hatóságok.

Az azonnali intézkedést fogatosító 315 db döntéshez és a hiányosság megszüntetését előíró 457 db határozathoz képest mindössze 13 esetben került sor munkavédelmi bírság kiszabására. Az érdemi munkavédelmi határozatoknak mindösszesen csak a 1,8 %-a volt a pénzbírságot kiszabó.

A közérdekű bejelentések, ill. a panaszok nyomán indult munkavédelmi eljárásokban meghozott intézkedések megoszlását a 10. és a 11. ábra mutatja.

10. számú ábra

A 2018. I. félévben a közérdekű bejelentésekre és panaszokra indult munkavédelmi eljárások során összesen 2 342 000 Ft munkavédelmi bírságot szabtak ki a munkavédelmi hatóságok. Eljárási bírság kiszabására egy esetben került sor 50 000 Ft értékben.

6. FŐMUNKAI DÖN KÍVÜL VÉGZETT ELLENŐRZÉSEK

2018. I. félévben főmunkaidőn kívül 144 munkáltatónál végeztek a munkavédelmi hatóságok ellenőrzéseket. Ezeknek az ellenőrzéseknek a döntő többsége munkabaleset kivizsgálása érdekében történt, más esetben társhatóság felkérésére tartottak ilyen ellenőrzéseket.

7. MUNKABALESETEK, FOGLALKOZÁSI MEGBETEGEDÉSEK, FOKOZOTT EXPOZÍCIÓS ESETEK

7.1. Munkabalesetek

Az Mvt. 64. § (5) bekezdése, valamint az Mvt. végrehajtásáról szóló 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet 7. § (1) bekezdés szerint a munkáltató a súlyos munkabalesetet köteles azonnal bejelenteni a baleset helyszíne szerint illetékes munkavédelmi hatóságnak.

A munkavédelmi hatóságra történő bejelentés a munkáltatók kötelezettsége, melynek az esetek többségében eleget is tettek.

Előfordult azonban, hogy – főként fekete foglalkoztatás esetén – a bejelentés a rendőrség részéről érkezett. Ezen jelentésben a bejelentett munkabalesetek szempontjából mutatjuk be a hatósági tevékenységet, a lezárt munkabaleset vizsgálati adatokat (feldolgozott munkabaleseti jegyzőkönyvek szerint) ugyanerre a tárgyidőszakra a 2018. I. félévben munkabaleseti jelentés tartalmazza.

A jogszabályi előírásoknak megfelelően 2018. I. félévben 83 – közúti baleseti eseményeket is tartalmazó – súlyos munkabaleseti eseményt jelentettek a területileg illetékes munkavédelmi hatóságnak.

A 83 bejelentett súlyos munkabaleset közül 35 halálos, 21 életveszélyes, 20 súlyos csonkolásos, valamint 7 egyéb súlyos baleseti esemény volt. A munkabalesetek nagy részében még folyamatban van közigazgatási eljárás, sok esetben még nem készült el a munkabaleseti jegyzőkönyv, így a bejelentett és a később feldolgozott munkabaleseti adatok a vizsgálatok eredményétől függően eltérhetnek.

A tárgyidőszakban bejelentett súlyos munkabaleseti események legjellemzőbb baleseti okait a 4. számú táblázat tartalmazza.

4. számú táblázat

2018. I. félév	Baleseti bejelentések száma	A bejelentett baleseti események megoszlása a baleset súlyossága szerint			
		Halálos	Életveszélyes	Súlyos csonkolásos	Egyéb súlyos
Állat támadása	1	1	0	0	0
Áramütés	4	2	1	1	0
Behúzás	1	0	0	0	1
Betemetés	1	1	0	0	0
Csonkolás	16	0	0	16	0
Égés	1	1	0	0	0
Feltekerés	1	1	0	0	0
Gázolás	5	3	2	0	0
Ismeretlen	2	1	1	0	0
Közúti	16	9	4	2	1
Leesés	19	8	10	0	1
Légi	1	1	0	0	0
Összenyomás	1	0	0	1	0
Ráesés	4	2	2	0	0
Szemsérülés	4	0	0	0	4
Szúrás	1	1	0	0	0
Támadás	3	3	0	0	0
Ütés	1	0	1	0	0
Vasúti	1	1	0	0	0
Összesen	83	35	21	20	7

7.2. Foglalkozási megbetegedések, fokozott expozíciós esetek

2018. január 1-jétől 2018. június 30. napjáig a munkavédelmi hatósághoz 131 foglalkozási megbetegedés gyanút és 34 fokozott expozíciós esetet jelentettek be. A foglalkozási betegségek és fokozott expozíciós esetek bejelentéséről és kivizsgálásáról szóló 27/1996. (VIII. 28.) NM rendelet szerint a kivizsgált bejelentéseket a vizsgálati dokumentációval együtt a kormányhivatalok továbbították az Országos Közegészségügyi Intézet Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Igazgatóság részére a bejelentés teljes körűségének, és szakmai megalapozottságának elbírálása céljából.

A 2018. év első félévében bejelentett foglalkozási betegség gyanús esetek száma a tavalyi év azonos időszakához viszonyítva jelentős csökkenést mutat, de 2017. év első félévében kiugróan sok bejelentés történt (2017. azonos időszakában 168, 2016. év első félévben 121 esetet jelentettek).

Az ágazati bontásban megadott adatokból kitűnik, hogy 2017. első félévében a legtöbb foglalkozási megbetegedés gyanús eset - az összes bejelentett eset 30,5%-a - a humán-egészségügyi és szociális ellátás területéről érkezett, mely néhány tömeges fertőzés bejelentéséből adódott. Ebből az ágazatból évről évre nő a bejelentések aránya (2017. év azonos időszakában az összes bejelentés 29,8%, 2016. évben a bejelentések 16,5%-a, 2015. évben 12%-a érkezett a humán-egészségügyi és szociális ágazatból). A feldolgozóiparból a bejelentések 25,9%-a érkezett. A bányászat területén dolgozó munkavállalók bejelentése (Baranya megyéből) főként az egykori bányászok mostanra diagnosztizált és bejelentett szilikózis eseteinek magas számából adódik, ez az esetek 25,2 %-át adta.

Azonos arányban érkezett bejelentés biológiai kóroki tényezők által okozott foglalkozási megbetegedések és kémiai kóroki tényező gyanúja miatt (32,8%), a nem optimális igénybevétel, pszichoszociális ergonómiai tényezők miatt 20,6%-ban tettek bejelentést. (5. számú táblázat).

Az összes bejelentés 13,7% történt fizikai kóroki tényezők miatt.

5. számú táblázat

Bejelentett foglalkozási megbetegedés gyanúját feltételező esetek alakulása kóroki tényezők szerint					
2018. január 1. – június 30.					
	Kémiai kóroki tényezők (fő)	Fizikai kóroki tényezők (fő)	Biológiai kóroki tényezők (fő)	Nem optimális igénybevétel, pszichoszociális ergonómiai tényezők (fő)	Összes bejelentett eset
Budapest	2	2	6	9	19
Baranya	31	5	1	1	38
Bács-Kiskun					
Békés					
Borsod-Abaúj-Zemplén			14	1	15
Csongrád			3		3
Fejér	1		1	1	3
Győr-Moson-Sopron	1				1
Hajdú-Bihar	1				1
Heves			12	6	18
Komárom-Esztergom	1			2	3
Nógrád	1				1
Pest		6	2	2	10
Somogy				2	2
Szabolcs-Szatmár-Bereg	1		1		2
Jász-Nagykun-Szolnok					
Tolna	1				1
Vas	3			1	4
Veszprém			2		2
Zala		5	1	2	8
Összesen	43	18	43	27	131

A bejelentett fokozott expozíciós esetek egy kivételtől eltekintve a feldolgozóipar területéről érkeztek.

A jelentési időszakban zaj okozta fokozott expozíció miatt az összes eset 44,1%-át jelentették, ólom (szervetlen) miatt az esetek 23,5%-a érkezett, a benzol okozta fokozott expozíció az összes bejelentés 14,7%-át tette ki. Jelentettek még nikkel és toluol okozta fokozott expozíciót (6. számú táblázat).

2017. év azonos időszakához képest a fokozott expozíciós esetek bejelentése csökkenést mutat (2017. év első félévében 53 esetet jelentettek be, 2016. év azonos időszakában 31-et).

6. számú táblázat

Bejelentett fokozott expozíciós esetek alakulása kóroki tényezők szerint						
2018. január 1. - június 30.						
	Zaj (fő)	Benzol (fő)	Toluol (fő)	Ólom (szervetlen) (fő)	Nikkel (fő)	összes bejelentett eset
Budapest						
Baranya	4					4
Bács-Kiskun						
Békés						
Borsod-Abaúj-Zemplén		1	2			3
Csongrád						
Fejér		4				4
Győr-Moson-Sopron						
Hajdú-Bihar						
Heves					1	1
Komárom-Esztergom						
Nógrád						
Pest				1		1
Somogy						
Szabolcs-Szatmár-Bereg						
Jász-Nagykun-Szolnok				7	3	10
Tolna						
Vas						
Veszprém						
Zala	11					11
Összesen	15	5	2	8	4	34

8. TANÁCSADÁS TAPASZTALATAI, JELLEMZŐ TÉMAKÖREI

A Megyei és Fővárosi Kormányhivatalok munkavédelmi ellenőrzést végző állami tisztviselői részéről 2018. I. félévében összesen 899 esetben történt információnyújtás, ennek során 1 344 problémára kaptak választ az érdeklődők.

A tanácsadások megyei eloszlását tartalmazza a 7. számú táblázat.

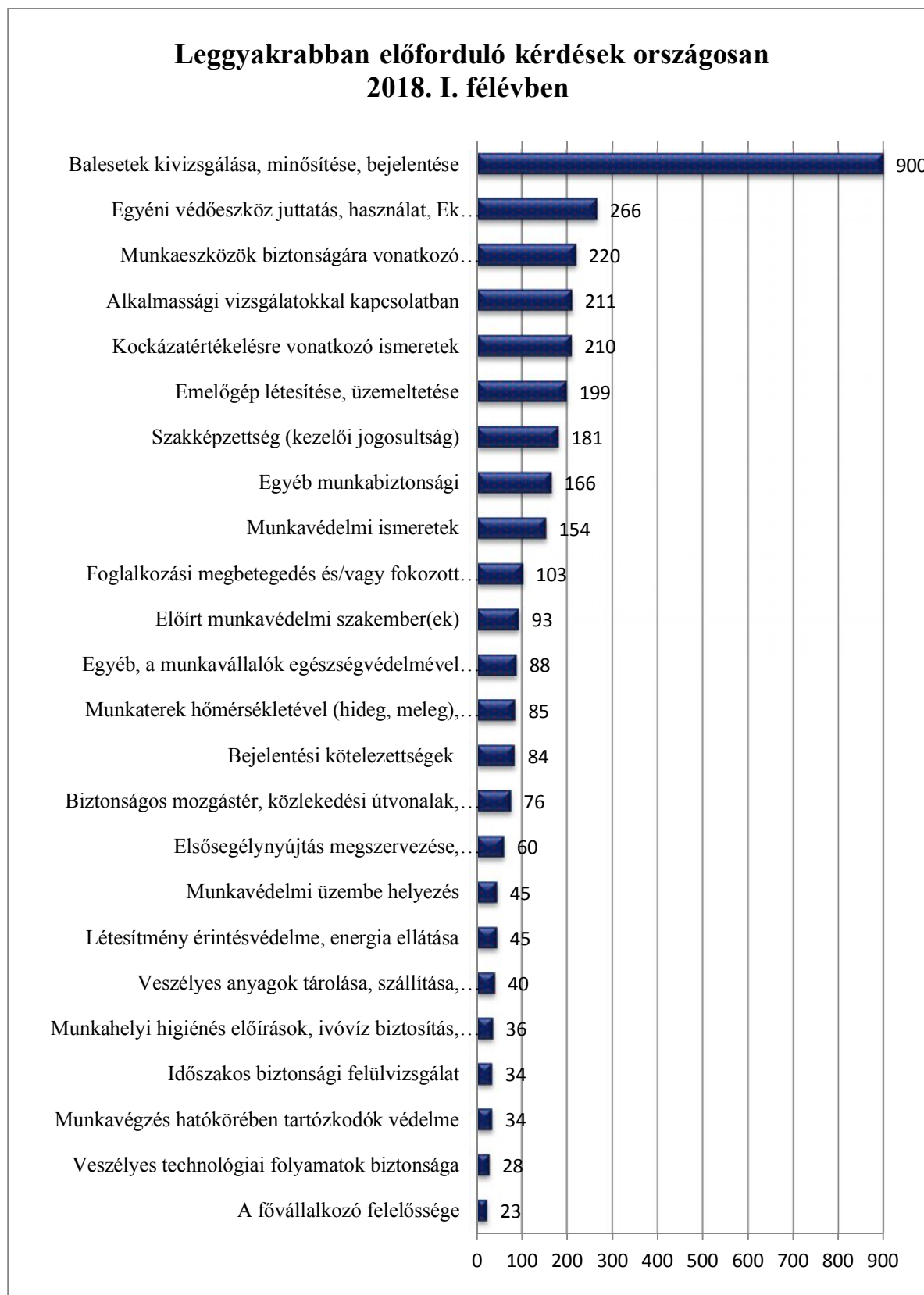
Megyei Munkavédelmi Hatóságok	Tanácsadások száma (db)	Kérdések száma (db)	Tanácsadás módja (db)		
			Telefon	Levél/e-mail	Személyes
Bács-Kiskun	14	27	7	0	7
Baranya	37	101	4	3	30
Békés	9	13	8	1	0
Borsod-Abaúj-Zemplén	51	181	10	0	41
Csongrád	3	11	0	0	3
Fejér	30	33	19	9	2
Győr-Moson-Sopron	47	106	34	6	7
Hajdú-Bihar	14	32	10	1	3
Heves	20	46	12	0	8
Komárom-Esztergom	21	62	9	2	10
Nógrád	0	0	0	0	0
Pest	4	7	0	4	0
Somogy	12	19	10	0	2
Szabolcs-Szatmár-Bereg	8	8	3	0	5
Jász-Nagykun-Szolnok	25	36	13	8	4
Tolna	14	22	10	1	3
Vas	125	153	71	40	14
Veszprém	1	2	0	0	1
Zala	70	91	43	5	22
Főváros	394	394	380	14	0
Összesen	899	1344	643	94	162

A Pénzügyminisztérium Munkavédelmi Főosztálya által, a hatósági munkától elkülönítetten működtetett Munkavédelmi Információs és Tanácsadó Szolgálathoz 2018. I. félévében 1 974 (db) megkeresés érkezett, ebből 1 867 fő telefonon, 107 fő e-mailben érdeklődött, személyes tanácsadásra nem került sor. A tájékoztatások során összesen 2 486 kérdést válaszoltak meg munkatársaink. (8. számú táblázat)

8. számú táblázat

Munkavédelmi Információs és Tanácsadó Szolgálat	Megkeresések száma (db)	Kérdések száma (db)
Telefonos	1867	2337
Írásos (e-mail, levél)	107	149
Személyes	0	0
Összesen:	1974	2486

2018 első féléve során, munkabiztonság területén a legtöbb kérdés a munkahelyen történt balesetek kivizsgálásával, a baleseti események minősítésével, a munkabaleseti jegyzőkönyv kitöltésével kapcsolatban merült fel. Az egyéni védőeszközökre vonatkozó ismeretekkel kapcsolatban is sokan kértek információt. Munkaeszközök biztonságára vonatkozó ismeretek, előírások iránt megnőtt az érdeklődés. (12. számú ábra)

8.1. Munkavédelmi fórumok

A munkavédelmi hatóságok 2018. I. félévben saját, valamint közös szervezésben 17-17 alkalommal, közös szakmai fórumon (konferencián) pedig 14 esetben vettek részt.

9. EGYÉB TAPASZTALATOK

9.1. Az ellenőrzések fogadtatásával kapcsolatos tapasztalatok (munkáltatók, munkavállalók)

Általánosságban elmondható, hogy a munkáltatók az ellenőrzések során együttműködőek, akárcsak a munkavállalók. A nagyobb munkáltatók általában készségesen, segítőkészen álltak a munkavédelmi ellenőrzésekhez, tudva, hogy közös érdekünk az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósítása.

A kisebb, általában szabálytalanul foglalkoztató, a munkavédelmi követelményeket nem ismerő, és be nem tartó munkáltatók esetenként igyekeztek megakadályozni az ellenőrzés lefolytatását.

9.2. Társhatósági közös ellenőrzések tapasztalatai

A különböző egyéb hatóságok kezdeményezésére, illetve bevonásával tartott közös ellenőrzések.

2018. I. félévben lefolytatott közös ellenőrzések tapasztalatai alapján elmondható, hogy az ellenőrzésben részt vett hatóságok között az együttműködés jó volt, a hatóságok egymás munkáját kiegészítve, egymást segítve dolgoztak.

A társhatóságok közreműködésével 2018. I. félévben 930 munkavédelmi ellenőrzés zajlott, mely összesen 582 ügyet jelent, az összes ellenőrzés 8,2%-át.

A társhatósági ellenőrzésre egyrészt akkor került sor, ha a helyszíni ellenőrzés jellege, irányultsága azt indokolta, illetve ha más hatóságok igényelték a munkavédelmi hatóság ellenőrzését.

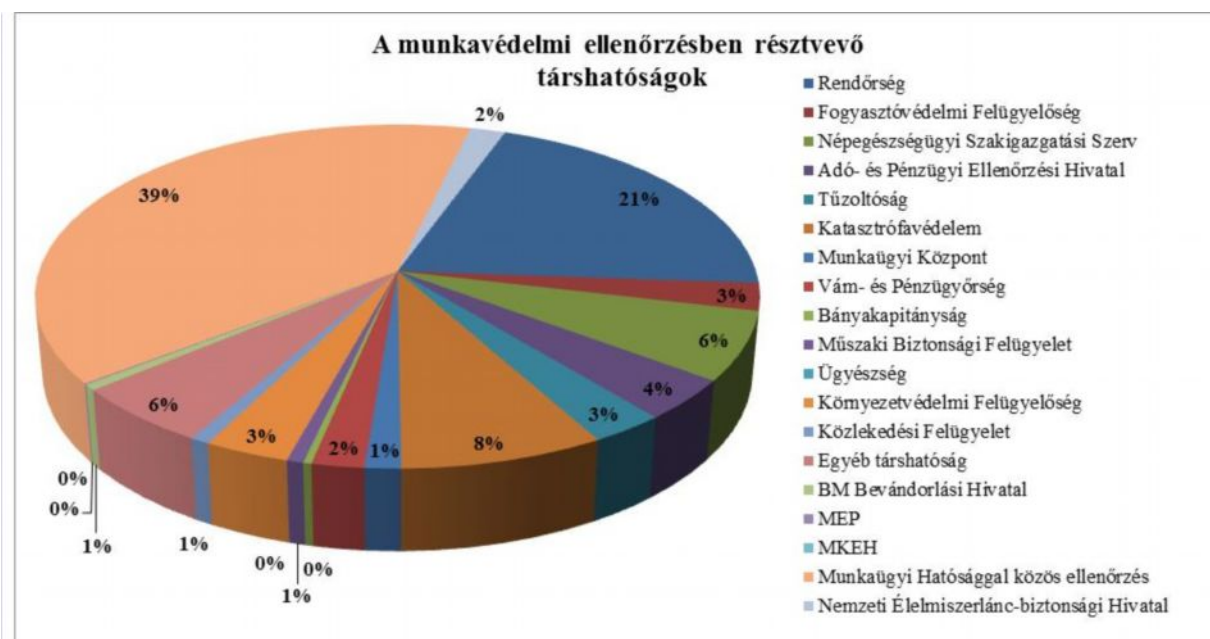
A legnagyobb arányban a munkaügyi hatóság vett részt a közös ellenőrzésekben, ezen túl leggyakrabban a rendészeti szervek működtek közre.

A munkavédelmi hatóság a rendőrség segítségét rendszerint olyan munkáltatók vonatkozásában, olyan munkavégzési helyszínek ellenőrzésénél kérte, ahol a hely jellege azt megkívánta, illetve ahol korábban a munkáltató megghiúsította az ellenőrzést, vagy jelentős mértékben akadályozta azt.

2018. I. félévben a rendőrhatósággal közösen több mint 191 ellenőrzést folytattak le a munkavédelmi hatóság szakügyintézői, az adó- és vámhatósággal, a fogyasztóvédelmi valamint a népegészségügyi hatóság közreműködésével pedig összesen 139 db vizsgálatot.

A munkavédelmi ellenőrzésben résztvevő társhatóságok megoszlását a 13. számú ábra szemlélteti.

13. számú ábra

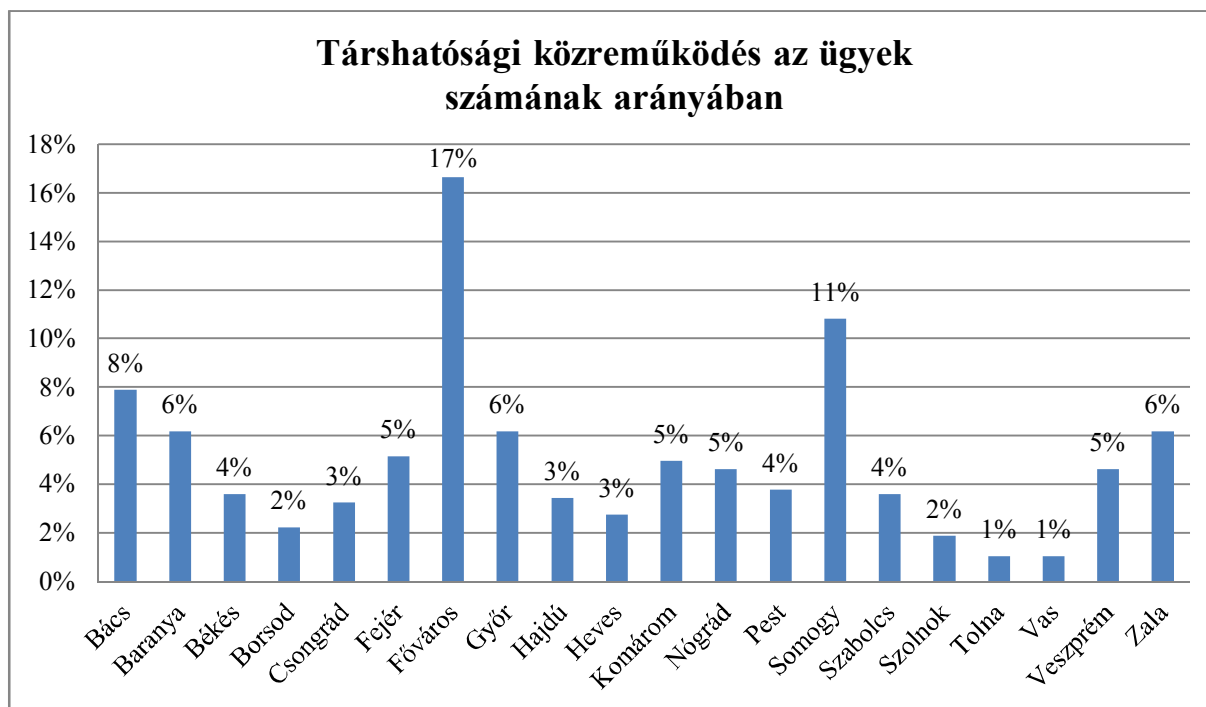
9.3. A munkavédelmi ellenőrzésben résztvevő társhatóságok megoszlása 2018. évben

Megyéenként eltérő a társhatósági együttműködések intenzitása, mely több okra vezethető vissza. A kormányhivatalok által összefogott Éves Összevont Ellenőrzési Terv képezte 2018. I. félévben a munkavédelmi hatóság társhatósági együttműködésének alapját, melyek nyomán megyénként különbözőképpen zajlottak le a társszervekkel közös ellenőrzések.

A társhatósági ellenőrzések megyénkénti megoszlását a 14. számú ábra mutatja.

14. számú ábra

Társhatósági ellenőrzések megoszlása megyénként a 2018. I. félévben

A munkavédelmi hatóságok beszámolóí szerint a társhatósági együttműködések hatékonyan zajlottak, egymás munkáját segítve, kiegészítve jártak el az érintettek. Nehézséget egyedül az ellenőrzések lefolytatásához szükséges időtartamok jelentős eltérése okozott.